

Vergaderjaar 2024–2025

36 613 IX

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën (IXB) en de begrotingsstaat van Nationale Schuld (IXA) voor het jaar 2024 (wijziging samenhangende met Miljoenennota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 en 2

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2024 wijzigingen aan te brengen in:

de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën (IXB);
de begrotingsstaat inzake de Nationale Schuld (IXA).

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zogenaamde begrotingstoelichting).

De Minister van Financiën,
E. Heinen

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

De voorliggende suppletoire begroting bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de eerste suppletoire begroting 2024 (inclusief nota van wijziging¹) van het Ministerie van Financiën (IXB) en Nationale Schuld (IXA).

Hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 bevatten per beleidsartikel een budgettaire tabel. Conform de Rijksbegrotingsvoorschriften (RBV) worden per artikel de mutaties die groter of gelijk zijn aan de ondergrenzen in de onderstaande (tabel 1) toegelicht. Vanwege de staffel kan de som van de toegelichte mutaties afwijken van de totale mutaties op het artikel.

Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 en < 1.000	5	10
=> 1.000	10	20

De toelichting op de mutatie van de belastingontvangsten is in de Miljoenennota opgenomen.

2 Beleidsartikelen Ministerie van Financiën (IXB)

Artikel 1 Belastingen

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 2 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 Belastingen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	4.386.964	451.639	4.838.603
Uitgaven (1) + (2)	3.602.111	451.639	4.053.750
Apparaatsuitgaven (1)	3.374.028	217.199	3.591.227
Personele uitgaven	2.883.906	243.307	3.127.213
Eigen personeel	2.448.246	136.599	2.584.845
Inhuur externen	427.247	88.218	515.465
Overig personeel	8.413	18.490	26.903
Materiële uitgaven	490.122	- 26.108	464.014
ICT	31.808	8.028	39.836
Bijdrage aan SSO's	363.450	- 36.992	326.458
Overig materieel	94.864	2.856	97.720
Programma-uitgaven (2)	228.083	234.440	462.523
Garanties	181	0	181
Garantie procesrisico's	181	0	181

¹ Kamerstukken II, 2023–2024, 36 550 IX nr. 6

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	14.366	967	15.333
Waarderingskamer	2.489	0	2.489
Kadaster	2.933	0	2.933
Kamer van Koophandel	341	0	341
Overige bijdrage ZBO's/RWT's	8.603	967	9.570
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	2.787	0	2.787
Internationale Douaneraad	0	0	0
Overige internationale organisaties	2.787	0	2.787
Opdrachten	381.094	29.055	410.149
ICT opdrachten	320.044	25.625	345.669
Overige opdrachten	61.050	3.430	64.480
Bijdrage aan agentschappen	12.889	0	12.889
Bijdrage Logius	4.287	0	4.287
Bijdrage overige agentschappen	8.602	0	8.602
(Schade)vergoeding	29.205	1.418	30.623
(Schade)vergoedingen	25.813	1.418	27.231
Vergoeding proceskosten	3.392	0	3.392
Rente	221.316	203.000	424.316
Belasting- en invorderingsrente	221.316	203.000	424.316
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofd- stukken	- 433.755	0	- 433.755
Toerekening uitgaven aan Douane	- 215.786	0	- 215.786
Toerekening uitgaven aan Toeslagen	- 217.969	0	- 217.969
Ontvangsten (3) + (4)	210.273.153	7.523.032	217.796.185
Programma-ontvangsten (3)	210.165.685	7.523.242	217.688.927
waarvan: Belastingontvangsten	208.662.155	7.523.242	216.185.397
Bekostiging	230.864	0	230.864
Doorbelasten kosten vervolging	230.864	0	230.864
Rente	1.034.025	0	1.034.025
Belasting- en invorderingsrente	1.034.025	0	1.034.025
Boetes en schikkingen	238.641	0	238.641
Ontvangsten boetes en schikkingen	238.641	0	238.641
Apparaatsontvangsten (4)	107.468	- 210	107.258

Tabel 3 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	4.386.964	451.639	4.838.603
waarvan <i>garantieplichtingen</i>	336	0	336
Garantie procesrisico's	336	0	336
waarvan overige verplichtingen	4.386.628	451.639	4.838.267

Toelichting

Uitgaven en verplichtingen

Personele uitgaven

De personele uitgaven worden in 2024 € 243 mln. hoger geraamd. Dit is met name het gevolg van de nieuwe cao en stijgende kosten voor externe inhuur (samen € 192 mln. in 2024). Hiervoor is loonbijstelling overgeheveld naar de Belastingdienst. Binnen de personele uitgaven heeft een herschikking van € 18 mln. plaatsgevonden van eigen personeel naar overig personeel vanwege de uitgaven aan de Regeling Vervroegde Uittreding (RVU). Daarnaast heeft er een herschikking van € 39 mln. plaatsgevonden van materiële uitgaven naar personele uitgaven vanwege diverse fte-gebonden uitgaven (zoals thuiswerkvergoeding, opleidings- en reiskosten) die zijn gestegen door een hogere bezetting. Dit budget (overhead) stond geraamd onder «Bijdrage aan SSO's».

Materiële uitgaven

De materiële uitgaven worden in 2024 € 26 mln. lager geraamd. Dit is het saldo van positieve en negatieve bijstellingen. Zoals in het kopje hierboven toegelicht vindt er een herschikking van € 39 mln. overheads-budget plaats van materiële naar personele uitgaven. Daarnaast ontvangt dit instrument prijsbijstelling (€ 15 mln. in 2024) om stijgende prijzen te compenseren.

Opdrachten

De uitgaven onder opdrachten worden € 29 mln. hoger geraamd. Dit is met name het gevolg van stijgende prijzen waarvoor prijsbijstelling is ontvangen (€ 12 mln.) en budgetoverhevelingen vanuit Toeslagen en Douane voor (ict-)kosten die de Belastingdienst in opdracht van Douane en Toeslagen maakt (samen € 12 mln.).

Rente

Naar aanleiding van het Hoge Raad arrest op 14 juni, waarin de Hoge Raad heeft bepaald dat een Duits fonds (Immobielen-Sondervermogen) geen buitenlands belastingplichtige is in Nederland, dient betaalde VPB inclusief rente terugbetaald te worden. Het betreft hier invorderingsrente uit de jaren 1998–2011. Voor de belastingjaren vanaf 2012 wordt geen rente uitgekeerd.

Ontvangsten

Belastingontvangsten

In de Miljoenennota 2025 worden de mutaties van de Belastingontvangsten in het lopende begrotingsjaar 2024 toegelicht (zie hoofdstuk 2.7 – Horizontale ontwikkeling inkomsten en lasten en bijlage 4 – De belasting- en premieontvangsten. De aansluiting met de Miljoenennota en de bedragen in de begrotingstoelichting (artikel 1 Belastingen, tabel budgettaire gevolgen van beleid) ziet er als volgt uit.

Tabel 4 Belastingontvangsten (bedragen x 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Totaal belastingontvangsten	279.279.850	7.140.961	286.420.811
-/- Afdracht Gemeentefonds	43.338.691	498.273	43.836.964
-/- Afdracht Provinciefonds	3.610.996	259.139	3.870.135
-/- Afdracht BES-fonds	82.840	10.933	93.773
-/- Belastingontvangsten artikel 6			
Btw-compensatiefonds	4.104.182	144.454	4.248.636
-/- Belastingontvangsten artikel 9 Douane	19.480.986	- 1.295.080	18.185.906
Belastingontvangsten artikel 1 Belastingen	208.662.155	7.523.242	216.185.397

Artikel 2 Financiële markten

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 2 Financiële markten (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	- 4.130.301	3.442	- 4.126.859
Uitgaven	31.937	3.442	35.379
Bekostiging	7.793	2	7.795
Accountantskamer	1.544	0	1.544
Muntcirculatie	4.567	0	4.567
IMVO convenanten	30	2	32
Overig	1.652	0	1.652
Opdrachten	11.140	313	11.453
Wijzer in geldzaken	1.634	230	1.864
Vakbekwaamheid	5.543	0	5.543
Uitvoeringskosten SRH	0	0	0
Schadeloosstelling SRH	2.200	0	2.200
Convertibiliteit Oekraïense hryvnia	0	0	0
Uitvoeringskosten omwisselen Oekraïense hryvnia	0	0	0
Overig	1.763	83	1.846
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	11.788	3.127	14.915
Bijdrage AFM BES-toezicht	705	32	737
Bijdrage DNB toezicht en DGS BES	2.020	92	2.112
Bijdrage toezicht en handhaving MIF	0	28	28
Bijdrage PSD II	0	34	34
Bijdrage FEC	4.503	692	5.195
Overig	4.560	2.249	6.809
Storting/onttrekking begrotingsreserve	625	0	625
Dotatie begrotingsreserve DGS BES	0	0	0
Dotatie begrotingsreserve NHT	625	0	625
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	591	0	591
IASB	441	0	441
(Caribbean) Financial Action Task Force	150	0	150
Ontvangsten	10.209	2.100	12.309
Bekostiging	2.000	0	2.000
Ontvangsten muntwezen	2.000	0	2.000

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Opdrachten	1.455	0	1.455
Wijzer in geldzaken	1.455	0	1.455
Ontvangsten	6.754	2.100	8.854
Overig	6.754	2.100	8.854

Tabel 6 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	- 4.130.301	3.442	- 4.126.859
<i>waarvan</i> garantieverplichtingen	- 4.163.500	0	- 4.163.500
Garantie SRF	- 4.163.500	0	- 4.163.500
Garantie WAKO (kernongevallen)	0	0	0
Garantie DGS BES	1.262	0	1.262
Garantie Stichting Waarborgfonds Motorverkeer	0	0	0
<i>waarvan</i> overige verplichtingen	33.199	3.442	36.641
Muntcirculatie	4.567	0	4.567
Vakbekwaamheid	5.543	0	5.543
Schadeloosstelling SRH	2.200	0	2.200
Uitvoeringskosten omwisselen Oekraïense hryvnia	0	0	0
Bijdrage DNB toezicht en DGS BES	2.020	92	2.112
Bijdrage FEC	4.503	692	5.195
Overige betalingsverplichtingen	14.366	2.658	17.024

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

Voor het project Ongewenste Buitenlandse Financiering van het Financieel Expertise Centrum (FEC) ontvangt het Ministerie van Financiën bijdrages van in totaal € 0,5 mln. van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, Justitie en Veiligheid en Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Voor het Ultimate Beneficial Owner (UBO) register werden extra kosten van € 2,1 mln. verwacht. De UBO-registers worden geleidelijk ontsloten. Dit is juridisch en technisch complex, en kost daardoor meer tijd dan gedacht. Door gedeeltelijke ontsluiting van het register komen inmiddels wel weer inkomsten binnen, die de kosten deels kunnen opvangen.

Ontvangsten

Overige ontvangsten

Zie toelichting onder uitgaven.

Artikel 3 Financieringsactiviteiten publiek-private sector

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 7 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 3 Financieringsactiviteiten publiek-private sector (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	25.917.897	303	25.918.200
Uitgaven	13.759.965	303	13.760.268
Garanties	20	0	20
Regeling Bijzondere Financieringen	20	0	20
Leningen	13.100.000	0	13.100.000
Lening TenneT	13.100.000	0	13.100.000
Opdrachten	5.012	230	5.242
Uitvoeringskosten staatsdeelnemingen	5.012	230	5.242
Opstart Invest International	0	0	0
Vermogensverschaffing/-onttrekking	649.837	0	649.837
Kapitaalinjectie TenneT	0	0	0
Afdrachten Staatsloterij	100.000	0	100.000
Kapitaalinjectie Invest-NL	330.000	0	330.000
Kapitaalinjectie Invest International	219.837	0	219.837
Kapitaalinjectie regionale netbeheerders	0	0	0
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	5.096	73	5.169
NLFI	5.096	73	5.169
Ontvangsten	3.793.201	- 1.140.525	2.652.676
Garanties	1.000	0	1.000
Premieontvangsten garantie KLM	0	0	0
Premieontvangsten Gasunie	0	0	0
Premieontvangsten garantie FMO	1.000	0	1.000
Leningen	258.701	17.722	276.423
Renteontvangsten lening KLM	0	0	0
Aflossing lening KLM	0	0	0
Renteontvangsten lening TenneT	258.701	17.722	276.423
Vermogensverschaffing/-onttrekking	3.529.000	- 1.158.247	2.370.753
Aan-/verkoop vermogenstitels	460.000	443.753	903.753
Afdrachten Staatsloterij	100.000	0	100.000
Dividenden staatsdeelnemingen	2.969.000	- 1.602.000	1.367.000
Winstafdracht DNB	0	0	0
waarvan: Griekse inkomsten SMP	0	0	0
waarvan: rente-inkomsten ESM	0	0	0
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	4.500	0	4.500
NLFI	4.500	0	4.500

Tabel 8 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	25.917.897	303	25.918.200
waarvan garantieverplichtingen	269.134	0	269.134

	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Garanties en vrijwaringen staatsdeelnemingen	0	0	0
Garantie FMO	269.134	0	269.134
<i>waarvan</i> overige verplichtingen	25.648.763	303	25.649.066
Lening SRH	- 11.202	0	- 11.202
Lening TenneT	25.000.000	0	25.000.000
Kapitaalinjectie TenneT	0	0	0
Aan-/verkoop vermogenstitels	0	0	0
Afdrachten Staatsloterij	100.000	0	100.000
Kapitaalinjectie Invest-NL	330.000	0	330.000
Kapitaalinjectie Invest International	219.837	0	219.837
Kapitaalinjectie regionale netbeheerders	0	0	0
Overige betalingsverplichtingen	10.128	303	10.431

Ontvangsten

Leningen

De Staat ontvangt een marktconforme rente met additionele vergoedingen over de verstrekte lening aan TenneT. De renteontvangsten worden naar boven bijgesteld.

Vermogensverschaffing/-onttrekking

De ontvangsten nemen in 2024 met ten minste € 443 mln. toe. Dit komt door de verkoop van aandelen ABN AMRO door de Staat via de beurs en de inkoop van aandelen door ABN AMRO. De ontvangsten betreffen de verkoopopbrengst tot en met juli 2024.

De Duitse staat heeft laten weten dat het op dit moment geen volledige aankoop van TenneT Duitsland kan realiseren. Dit betekent dat er geen terugontvangst is van het kapitaal dat vorig jaar door de Staat in TenneT is gestort (€ 1,602 mld.). Deze ontvangst was in 2024 wel begroot.

Artikel 4 Internationale financiële betrekkingen

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 9 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4 Internationale financiële betrekkingen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	81.827	2.515.394	2.597.221
Uitgaven	520.648	0	520.648
Garanties	17.794	0	17.794
EIB pan-Europees garantiefonds	17.794	0	17.794
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	500.685	0	500.685
Multilaterale ontwikkelingsbanken en fondsen	1.519	0	1.519
Rentecompensatie ESM	0	0	0

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Wereldbank	364.730	0	364.730
EBRD	100.000	0	100.000
Kapitaalinvleg ESM	0	0	0
Bijdrage EU voor rente Oekraïne	34.436	0	34.436
Leningen	0	0	0
Teruggave winsten	0	0	0
Lening aan Oekraïne	0	0	0
Opdrachten	2.169	0	2.169
Technische assistentie	2.069	0	2.069
Overige opdrachten	100	0	100
Ontvangsten	113.854	6.855	120.709
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	20.942	0	20.942
Ontvangsten IFI's	20.942	0	20.942
Ontvangsten ESM Kapitaal	0	0	0
Leningen	92.912	6.855	99.767
Aflossing lening Griekenland	0	0	0
Renteontvangsten lening Griekenland	92.912	6.855	99.767
Aflossing lening Oekraïne	0	0	0
Renteontvangsten lening Oekraïne	0	0	0

Tabel 10 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	81.827	2.515.394	2.597.221
<i>waarvan</i> garantieverplichtingen	- 81.856	2.515.394	2.433.538
Kredieten EU-betalingsbalanssteun	0	94.089	94.089
Garantie aan DNB inzake IMF	- 2.141.800	2.034.859	- 106.941
ESM	0	0	0
EFSM	0	254.899	254.899
AIIB	13.877	0	13.877
Wereldbank	99.067	0	99.067
SURE	0	- 159.636	- 159.636
EIB - pan-Europees garantiefonds	0	- 320.323	- 320.323
NGEU	0	584.260	584.260
MFB	0	0	0
MFB Headroomgarantie	0	27.246	27.246
Oekraïne faciliteit	1.947.000	0	1.947.000
<i>waarvan</i> overige verplichtingen	163.683	0	163.683
Multilaterale ontwikkelingsbanken en fondsen	1	0	1
Rentecompensatie ESM	0	0	0
Wereldbank	68.513	0	68.513
EBRD	100.000	0	100.000
Kapitaalinvleg ESM	0	0	0
Bijdrage EU voor rente Oekraïne	- 7.000	0	- 7.000
Teruggave winsten SMP/ANFA	0	0	0
Lening aan Oekraïne	0	0	0
Technische assistentie kiesgroeplanden	2.069	0	2.069
Overige betalingsverplichtingen	100	0	100

Toelichting

Verplichtingen

Garantieplichtingen

Kredieten EU-betalingsbalanssteun (BoP-faciliteit)

De BoP-faciliteit is bedoeld voor niet-eurolanden met feitelijke of ernstig dreigende moeilijkheden in de betalingsbalans. De mutatie is het gevolg van verbeteringen in het ramingsmodel ten aanzien van het bni-aandeel evenals de actualisatie van het bni-aandeel.

Garantie aan DNB inzake IMF

Tijdens de voorjaarsvergadering van het IMF is een ophoging van SDR-onlending (Special Drawing Rights) van maximaal SDR 1,7 mld. (ongeveer € 2,1 mld.) aan de RST (Resilience and Sustainability Trust) van het IMF toegezegd, onder voorbehoud van parlementaire goedkeuring. De uiteindelijke ophoging komt o.b.v. de wisselkoers van 1 maart 2024 uit op SDR 1,66 mld. (€ 2,03 mld.).²

Actualisatie garantie EFSM

Nederland staat voor haar aandeel in het EU-bni inclusief het Verenigd Koninkrijk garant voor de uitstaande leningen van het EFSM inclusief de bijbehorende renteverplichting. De garantie wordt bijgesteld op basis van cijfers van de Europese Commissie. Daarnaast zijn enkele verbeteringen doorgevoerd in het ramingsmodel. In het bni-aandeel is nu het aandeel van het VK beter doorgerekend en zijn de bni-cijfers preciezer en meerjarig opgenomen.

Actualisatie garantie SURE

Nederland staat voor haar aandeel in het EU-bni garant voor de uitstaande leningen van SURE inclusief de bijbehorende renteverplichting. De mutatie is het gevolg van verbeteringen in het ramingsmodel ten aanzien van het bni-aandeel evenals de actualisatie van het bni-aandeel.

EIB – pan-Europees garantiefonds

De EIB heeft in 2020 het pan-Europees garantiefonds (EGF) opgericht om de negatieve economische gevolgen van de coronacrisis te beperken. Nu de allocatieperiode voor de producten in het fonds is afgelopen, zullen er geen nieuwe producten meer uitgegeven worden, waardoor de EIB het maximum van de garantieomvang kan vaststellen. De maximale garantstelling van Nederland ten opzichte van het Europees Garantiefonds (EGF) is verlaagd met € 320 mln.

NGEU

De mutatie is het gevolg een actualisatie van de data over uitgegeven bonds en verstrekte leningen aan lidstaten onder NGEU. Daarnaast zijn de rentecijfers geactualiseerd. Ook zijn diverse verbeteringen in de ramings-systematiek doorgevoerd, waardoor een preciezere inschatting gemaakt kan worden van de rentekosten.

² De totale omvang van de Nederlandse deelname aan alle IMF-faciliteiten fluctueert op basis van de SDR-EUR wisselkoers.

Actualisatie MFB headroomgarantie

Via de macro-financiële bijstand (MFB) leent de Europese Commissie namens de Europese Unie middelen bij financiële instellingen en op de kapitaalmarkt en leent deze middelen door aan Oekraïne. Nederland staat voor haar aandeel in het EU-bni garant voor de MFB. De mutatie is het gevolg van verbeteringen in het ramingsmodel ten aanzien van het bni-aandeel, evenals de actualisatie van het bni-aandeel.

Ontvangsten

Leningen

De renteontvangsten voor de Greek Loan Facility (GLF) worden naar boven bijgesteld op basis van de renterealisaties ontvangen van de Europese Commissie.

Artikel 5 Exportkredietverzekeringen, -garanties en investeringsverzekeringen

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 11 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 5 Exportkredietverzekeringen, -garanties en investeringsverzekeringen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	10.091.762	- 1.368	10.090.394
Uitgaven	168.762	- 1.368	167.394
Opdrachten	20.518	- 132	20.386
Kostenvergoeding Atradius DSB	19.283	0	19.283
Uitvoeringskosten herverzekering leverancierskredieten	1.000	0	1.000
Overige uitgaven	235	- 132	103
Garanties	78.000	- 5.000	73.000
Schade-uitkering EKV	77.000	- 5.000	72.000
Schade-uitkering herverzekering leverancierskredieten	1.000	0	1.000
Storting/onttrekking begrotingsreserve	70.244	3.764	74.008
Mutatie begrotingsreserve EKV	70.244	3.764	74.008
Ontvangsten	133.206	15.251	148.457
Garanties	109.174	15.000	124.174
Premies EKV	70.244	0	70.244
Premies herverzekering leverancierskredieten	0	0	0
Schaderestituties EKV voor 1999	28.834	0	28.834
Schaderestituties EKV vanaf 1999 tot 2019	0	3.764	3.764
Schaderestituties EKV na 2019	10.096	11.236	21.332
Schaderestituties herverzekering leverancierskredieten	0	0	0
Storting/onttrekking begrotingsreserve	24.032	251	24.283
Mutatie begrotingsreserve EKV	24.032	251	24.283

Tabel 12 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	10.091.762	- 1.368	10.090.394
<i>waarvan</i> garantieverplichtingen	10.000.000	- 5.000	9.995.000
Exportkredietverzekeringen	10.000.000	- 5.000	9.995.000
<i>waarvan</i> : aangegane garantieverplichtingen	10.000.000	- 5.000	9.995.000
<i>waarvan</i> : vervallen garantieverplichtingen	0	0	0
<i>waarvan</i> overige verplichtingen	91.762	3.632	95.394
Kostenvergoeding Atradius DSB	19.283	0	19.283
Uitvoeringskosten herverzekering leverancierskredieten	1.000	0	1.000
Schade-uitkering herverzekering leverancierskredieten	1.000	0	1.000
Storting begrotingsreserve EKV	70.244	3.764	74.008
Overige betalingsverplichtingen	235	- 132	103

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Garanties

Schade-uitkering ekv

Naar aanleiding van een aangescherpte ekv-ramingssystematiek is besloten dat definitieve schades niet langer aan de uitgavenkant geboekt worden. Er vindt wel een onttrekking aan de begrotingsreserve plaats (alleen voor definitieve schadezaken na 2019) aan de ontvangstenkant. Daarnaast wordt de openstaande vorderingstand verlaagd. Dit alles leidt tot een neerwaartse bijstelling op de langlopende schadeuitkeringen van € 5 mln. meerjarig.

Storting/onttrekking begrotingsreserves

De raming van de begrotingsreserve wordt met € 3,76 mln. naar boven bijgesteld. Dit is het resultaat van de aangescherpte ekv-ramingssystematiek, waarbij schaderestituties van polissen vanaf 1999 tot 2019 in de begrotingsreserve worden gestort.

Ontvangsten

Garanties

Schaderestituties EKV

In verband met de aangescherpte ekv-ramingssystematiek is er een splitting gemaakt tussen de schaderestituties in drie tijdslijnen, namelijk vóór 1999, van 1999 tot 2019 en ná 2019. De splitsing leidt tot een herschikking tussen de drie tijdslijnen in verband met de boekingswijze per tijdslijn. Het bedrag van € 15 mln. bestaat uit een gesaldeerd bedrag van € 3,76 mln. uit schaderestituties vanaf 1999 tot 2019 en € 11,24 mln. schaderestituties na 2019.

Artikel 6 Btw-compensatiefonds

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 13 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 6 Btw-compensatiefonds (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	4.104.182	144.454	4.248.636
Uitgaven	4.104.182	144.454	4.248.636
Bijdrage aan medeoverheden	4.104.182	144.454	4.248.636
Bijdragen aan gemeenten	3.599.528	211.508	3.811.036
Bijdragen aan provincies	504.654	- 67.054	437.600
Ontvangsten	4.104.182	144.454	4.248.636

Toelichting

Verplichtingen, uitgaven en ontvangsten

Bijdrage aan medeoverheden

Als gevolg van overhevelingen van budget van ministeries naar decentrale overheden wordt er een bedrag in het gemeente of provinciefonds gestort. Het geraamde btw-deel van dit bedrag wordt in het BCF gestort (circa € 48 mln. in 2024). Gemeentes en provincies kunnen de betaalde btw in verband met de overhevelingen terugvragen bij het BCF. Deze uitgaven worden gedekt vanuit de belastingontvangsten. Daarnaast vindt er een bijstelling van de raming van het BCF plaats (€ 96 mln. in 2024) op basis van de beschikking van het afgelopen jaar, betalingen van het vierde kwartaal van het afgelopen jaar en driemaal het voorschot van het eerste kwartaal uit het lopende jaar.

Artikel 9 Douane

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 14 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 9 Douane (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	1.008.762	54.679	1.063.441
Uitgaven (1) + (2)	1.008.762	54.679	1.063.441
Apparaatsuitgaven (1)	543.906	35.363	579.269
Personele uitgaven	538.226	31.216	569.442
Eigen personeel	522.987	- 12.717	510.270
Inhuur externen	14.569	43.933	58.502
Overig personeel	670	0	670
Materiële uitgaven	5.680	4.147	9.827
ICT	1.489	685	2.174

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Bijdrage aan SSO's	165	- 2	163
Overig materieel	4.026	3.464	7.490
Programma-uitgaven (2)	464.856	19.316	484.172
Bekostiging	0	0	0
Overige bekostiging	0	0	0
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	1.488	- 280	1.208
Overige bijdrage ZBO's/RWT's	1.488	- 280	1.208
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	199.596	20.076	219.672
Wereld Douane Organisatie	196	0	196
Bijdragen verdragingsrente EU	199.400	20.076	219.476
Bijdrage aan overige (inter)nationale organisaties	0	0	0
Opdrachten	41.417	- 321	41.096
ICT opdrachten	17.953	- 14.865	3.088
Overige opdrachten	23.464	14.544	38.008
Bijdrage aan agentschappen	3.514	- 104	3.410
Bijdrage overige agentschappen	3.514	- 104	3.410
(Schade)vergoeding	55	- 55	0
(Schade)vergoedingen	0	0	0
Vergoeding proceskosten	55	- 55	0
Rente	3.000	0	3.000
Belasting- en invorderingsrente	3.000	0	3.000
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken	215.786	0	215.786
Toegerekende uitgaven van Belastingen	215.786	0	215.786
Ontvangsten (3) + (4)	19.491.691	- 1.295.080	18.196.611
Programmaontvangsten (3)	19.491.086	- 1.295.080	18.196.006
waarvan: Belastingontvangsten	19.480.986	- 1.295.080	18.185.906
Bekostiging	500	0	500
Doorbelasten kosten vervolging	500	0	500
Rente	5.600	0	5.600
Belasting- en invorderingsrente	5.600	0	5.600
Boetes en schikkingen	4.000	0	4.000
Ontvangsten boetes en schikkingen	4.000	0	4.000
Apparaatontvangsten (4)	605	0	605

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Personele uitgaven

De belangrijkste mutaties ten opzichte van de vastgestelde begroting zijn:

- De tranche 2024 van de loon- en prijsbijstelling is bij de eerste suppletoire begroting toegevoegd aan de begroting (artikel 10). Deze loon- en prijsbijstelling is nu naar rato doorgezet naar de begroting van Douane (€ 42 mln.).

- Er is budget toegevoegd op eigen personeel vanuit het Ministerie van Buitenlandse Zaken voor € 4,1 mln. voor het versterken van de grenstoezicht.
- Er heeft budgettoeschikking plaatsgevonden van eigen personeel naar externe inhuur (€ 36 mln.), voornamelijk vanwege de krapte op de arbeidsmarkt en het niet in huis hebben van specifieke kennis.
- Daarnaast is er budget overgeheveld van eigen personeel naar externe inhuur (€ 7,5 mln.) en opdrachten (€ 15 mln.) voor het realiseren van de digitale transformatie. Met de digitale transformatie zet douane in op slimme handhaving door data gedreven te werk te gaan. Hierbij is IV-capaciteit noodzakelijk.

Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties

Vertragingsrente: er zijn nabetalingen gedaan over de Traditionele Eigen Middelen (TEM). De Nederlandse douaneautoriteiten voeren een zelfanalyse uit op casussen waarvan de invoerrechten nog niet met zekerheid zijn vastgesteld of nog niet door de lidstaat zijn geïnd. Als gevolg van de zelfanalyses heeft Nederland de aansprakelijkheid op een aantal dossiers geaccepteerd. Dit heeft geleid tot circa € 20,5 mln. aan TEM nabetalingen via de begroting van Buitenlandse Zaken. De corresponderende vertragingsrente op de nabetalingen bedraagt circa € 20 mln. en wordt door Douane verantwoord op Artikel 9 van de begroting Financiën.

Ontvangsten

Belastingontvangsten

Op artikel 9 Douane worden de belastingontvangsten begroot die geheven en geïnd worden via de Douanesystemen. Het gaat om invoerrechten, accijnzen, verbruiksbelasting, een deel van de omzetbelasting.

In de Miljoenennota 2025 worden de mutaties van de Belastingontvangsten in het lopende begrotingsjaar 2024 toegelicht (zie hoofdstuk 2.4 – Horizontale ontwikkeling inkomsten en lasten en bijlage 4 – De belasting- en premieontvangsten). De aansluiting van de belastingontvangsten met de Miljoenennota is te vinden onder tabel 4.

Artikel 13 Toeslagen

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 15 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 13 Toeslagen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	2.381.677	- 522.936	1.858.741
Uitgaven (1) + (2)	2.425.100	- 526.936	1.898.164
Apparaatuitgaven (1)	603.102	- 5.418	597.684
Personele uitgaven	582.734	- 3.614	579.120
Eigen personeel	199.589	15.996	215.585
Inhuur externen	382.715	- 20.416	362.299
Overig personeel	430	806	1.236
Materiële uitgaven	20.368	- 1.804	18.564

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletioire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletioire begroting september (2)	Stand suppletioire begroting september (3) = (1) + (2)
ICT	275	0	275
Bijdrage aan SSO's	0	0	0
Overige materiële uitgaven	20.093	- 1.804	18.289
Programma-uitgaven (2)	1.821.998	- 521.518	1.300.480
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	106	0	106
Bijdrage overige ZBO's/RWT's	106	0	106
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	6.901	- 2.000	4.901
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	6.901	- 2.000	4.901
Oprachten	67.255	2.552	69.807
ICT opdrachten	27	2.000	2.027
Overige opdrachten	67.228	552	67.780
Bijdrage aan medeoverheden	95.344	29.532	124.876
Bijdrage aan medeoverheden	95.344	29.532	124.876
(Schade)vergoeding	1.432.423	- 551.602	880.821
Compensatie toeslagengedupeerden	869.900	- 299.272	570.628
Kwijtschelden private schulden	141.764	- 55.000	86.764
Herstelprogramma voor kinderen	230.093	- 112.493	117.600
Herstelregeling voor ex-partners	123.399	- 82.820	40.579
Herstelregeling voor gedupeerden andere toeslagen	23.040	- 23.040	0
Overige (schade)vergoedingen	44.227	21.023	65.250
Subsidies	2.000	0	2.000
Subsidie toeslagen herstel	2.000	0	2.000
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken	217.969	0	217.969
Toegerekende uitgaven van Belastingen	217.969	0	217.969
Ontvangsten	0	0	0
Apparaatsontvangsten	0	0	0
Programma-ontvangsten	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Bijdrage aan medeoverheden

Er wordt € 27 mln. budget voor de Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek (SPUK) van 2025 naar 2024 verschoven in verband met verwachte declaraties vanuit gemeenten. Daarnaast wordt er circa € 2,5 mln. prijsbijstelling uitgekeerd vanuit artikel 10 Nog onverdeeld.

(Schade)vergoeding

Er wordt van het (schade)vergoeding budget in 2024 circa € 279 mln. naar latere jaren geschoven. Dit vindt voornamelijk plaats om de budgetten voor de kindregeling aan te laten sluiten bij het moment van uitbetaling, de budgetten voor de ex-partnerregeling en de HZK-regeling in lijn te brengen met het verwachte moment van uitvoering en de budgetten van private schulden meerjarig te verschuiven in afwachting van te ontvangen schuldenlijsten. Daarnaast wordt er € 275 mln. aan middelen voor

aanvullende schade naar latere jaren verschoven in lijn met de uitvoering van de VSO-route door de Stichting Gelijkwaardig Herstel en de prognose van de andere routes voor aanvullende schade.

3 Beleidsartikelen Nationale Schuld (IXA)

Artikel 11 Financiering staatsschuld

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 16 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 11 Financiering staatsschuld (bedragen x € 1 mln.)

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. supplettoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties supplettoire begroting september (2)	Stand supplettoire begroting september (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	39.235	4.392	43.627
Uitgaven	39.235	4.392	43.627
Oprichtingen	21	0	21
Overige kosten	21	0	21
Rente	6.496	- 444	6.052
Rente vaste schuld	5.164	- 213	4.951
Rente vlottende schuld	1.309	- 291	1.018
Voortijdige beëindiging schuld	0	0	0
Rente derivaten lang	23	60	83
Rente derivaten kort	0	0	0
Voortijdige beëindiging derivaten	0	0	0
Leningen	32.718	4.836	37.554
Aflossing vaste schuld	32.718	4.836	37.554
Mutatie vlottende schuld	0	0	0
Ontvangsten	64.163	- 8.820	55.343
Rente	22	214	236
Rente vlottende schuld	30	0	30
Rente derivaten lang	0	0	0
Voortijdige beëindiging derivaten	- 8	214	206
Leningen	64.141	- 9.034	55.107
Uitgifte vaste schuld	40.001	0	40.001
Mutatie vlottende schuld	24.140	- 9.034	15.106

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Rente

Rente vaste schuld

Voor de nog uit te geven schuld is het rentepercentage naar verwachting hoger dan eerder geraamd door het CPB. Daarmee stijgen de rentelasten van de vaste schuld. Bij de al gerealiseerde uitgifte van nieuwe schuld zijn de rentetarieven vastgelegd die lager zijn dan eerder geraamd. Daarmee vallen de verwachte rentelasten per saldo met € 213 mln. lager uit in 2024.

Rente vlottende schuld

De raming van de rentelasten vlottende schuld valt lager uit als gevolg van wijzigingen in de omvang van de kortlopende schuld. Voor 2024 wordt een lager kastekort verwacht dan eerder geraamd. Hierdoor neemt de omvang van de vlottende schuld af. Als gevolg hiervan dalen ook de verwachte rentelasten met € 291 mln. in 2024.

Rente derivaten

De rentelasten op de langlopende derivaten zijn naar verwachting € 60 mln. hoger in 2024 ten opzichte van de 1^e suppletoire begroting 2024 als gevolg van de gerealiseerde rentepercentages van deze derivaten.

Leningen

Aflossing vaste schuld

De aflossing van de vaste schuld stijgt naar verwachting met € 4,8 mld. in 2024 als gevolg van de inkoop van een deel van de schuld.

Ontvangsten

Rente

Voortijdige beëindiging derivaten

In 2024 zijn enkele langlopende rentederivaten voortijdig beëindigd, hetgeen leidt tot eenmalige ontvangsten van € 214 mln. Bij het voortijdig beëindigen van rentederivaten wordt de marktwaarde tussen beide partijen verrekend. De meerjarig geraamde rente-ontvangsten worden hierbij in een keer ontvangen.

Leningen

Mutatie vlottende schuld

De omvang van de vlottende schuld daalt naar verwachting met € 9,0 mld. in het lopende jaar. Dit is het gevolg van een lagere financieringsbehoefte doordat het geraamde kastekort voor het lopende begrotingsjaar is afgenomen. Schommelingen in de financieringsbehoefte in een lopend begrotingsjaar worden zoveel mogelijk opgevangen op de geldmarkt.

Artikel 12 Kasbeheer

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 17 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 12 Kasbeheer (bedragen x € 1 mln.)

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	5.681	365	6.046
Uitgaven	5.681	365	6.046
Rente	2.981	365	3.346
Rente kasbeheer	2.981	365	3.346
Voortijdige beëindiging binnen kasbeheer	0	0	0

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Leningen	2.700	0	2.700
Verstrekte leningen	2.700	0	2.700
Mutaties in rekening-courant en deposito's	0	0	0
Mutaties in rekening courant en deposito	0	0	0
Ontvangsten	17.158	1.337	18.495
Rente	139	6	145
Rente kasbeheer	139	6	145
Voortijdige beëindiging binnen kasbeheer	0	0	0
Leningen	1.160	41	1.202
Ontvangen aflossingen	1.160	41	1.202
Mutaties in rekening-courant en deposito's	15.859	1.289	17.148
Mutaties in rekening courant en deposito	15.859	1.289	17.148

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Rente

Rente kasbeheer

De rentelasten kasbeheer vallen naar verwachting € 365 mln. hoger uit dan geraamd bij de 1^e suppletoire begroting 2024. Dit is het gevolg van het bijwerken van de realisaties en de nieuwe (hogere) rentestanden die volgen uit de raming van het CPB.

Ontvangsten

Rente

Rente kasbeheer

De raming van de rentebaten kasbeheer is hoger dan geraamd bij de 1^e suppletoire begroting 2024. Dit is het gevolg van het bijwerken van de realisaties en de nieuwe (hogere) rentestanden die volgen uit de raming van het CPB.

Leningen

Op basis van de actuele inzichten is de verwachting dat de aflossingen op de leningen hoger uitvallen dan eerder geraamd. In het kader van schatkistbankieren kunnen agentschappen en rechtspersonen met een wettelijke taak (RWT's) leningen afsluiten.

Mutaties rekening-courant en deposito

De wijziging in de mutatie van het saldo op de rekeningen-courant en deposito's van de deelnemers van schatkistbankieren is het gevolg van het actualiseren van de geraamde uitgaven en inkomsten van RWT's (€ 2,0 mld.) en sociale fondsen (€ -0,7 mld.). De mutaties in rekeningen-

courant en deposito's worden veroorzaakt door de uitgaven en ontvangsten van de deelnemers van het schatkistbankieren.

4 Niet-beleidsartikelen

Artikel 8 Apparaat

Tabel 18 Apparaatsuitgaven (Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	425.865	24.236	450.101
Uitgaven	425.893	24.241	450.134
Personele uitgaven	275.466	19.485	294.951
Eigen personeel	250.971	19.830	270.801
Inhuur externen	22.643	- 402	22.241
Overig personeel	1.852	57	1.909
Materiële uitgaven	150.427	4.756	155.183
ICT	21.097	1.546	22.643
Bijdrage aan SSO's	50.424	209	50.633
Overig materieel	78.906	3.001	81.907
Ontvangsten	61.964	47	62.011
Apparaatsontvangsten	61.964	47	62.011

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Personele uitgaven

De mutatie op personele uitgaven van € 19,5 mln. zijn met name het resultaat van toevoeging van de loonbijstelling voor stijgende personeelsuitgaven uit hoofde van de nieuwe cao Rijk (€ 18,1 mln. in 2024) en de incidentele cao-uitkeringen in 2024 die onderdeel uitmaken van de nieuwe cao (€ 1,7 mln. in 2024) vanuit artikel 10.

Artikel 10 Nog onverdeeld

Tabel 19 Nog onderdeel (Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	387.279	- 333.167	54.112
Uitgaven	387.279	- 333.167	54.112
Nog te verdelen	387.279	- 333.167	54.112
Loonbijstelling programma	0	0	0
Loonbijstelling apparaat	248.562	- 235.811	12.751
Prijsbijstelling apparaat	60.586	- 42.006	18.580
Onvoorzien programma	1.757	- 716	1.041
Onvoorzien apparaat	76.374	- 54.634	21.740

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Ontvangsten	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Nog te verdelen

Het budget is met € 333 mln. verlaagd ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. De loon- en prijsbijstelling is naar rato doorverdeeld over de beleidsartikelen en het apparaatsartikel (€ 278 mln.). Daarnaast bevatte artikel 10 in 2024 een reservering voor extra incidentele uitgaven voortkomend uit de nieuwe cao, zoals eenmalige uitkeringen. Hiervan is in totaal € 54 mln. overgeheveld naar de beleidsartikelen en het apparaatsartikel.